

Geachte commissieleden, collegeleden en overige aanwezigen.

Mijn naam is Willie Coumans. Ik ben bestuurslid van de Stichting Streekmuseum de Schippersbeurs en voer namens het Streekmuseum het woord.

Vorig jaar april hebben wij voor uw commissie een pleidooi gehouden voor de uitbreidingsplannen van het museum te Elsloo. Daarin hebben wij uiteengezet waarom we vinden dat het huidige ontwerp functioneel gezien, alsook naar vormgeving en locatiekeuze de beste keuze is.

Het rapport van dhr. Eggen bevestigt onze opvatting dat het ontwerp in alle opzichten verantwoord is.

- Er is geen aantasting van het beschermd dorpsgezicht.
- Er is geen aantasting van natuurwaarden (flora nog fauna).
- Er is geen aantasting van de monumentale gebouwen.
- De locatiekeuze is een logische en het ontwerp voldoet aan de functionele eisen.

Dat neemt niet weg dat dhr. Eggen wel een aantal aanbevelingen doet tot aanpassing van het ontwerp. Deze aanbevelingen zijn zeker van waarde, maar ze vormen geen noodzakelijke toevoeging. Enerzijds niet, omdat het ontwerp al voldoet aan de gestelde eisen, anderzijds niet omdat ze niet functioneel meerwaardevormend zijn. Ze houden een stevige kostenverhoging in, terwijl de winst qua aanzicht en functionaliteit van het ontwerp daar niet mee in verhouding staat.

Kiest de gemeente wel voor doorvoering van de door dhr. Eggen gedane suggesties, dan zijn we daar niet per definitie op tegen, want zoals gezegd zijn die zeker van waarde. Echter, juist vanuit kostenoverwegingen zouden we dat wel wrang vinden. We hebben namelijk in overleg met de gemeente en de architect het ontwerp behoorlijk versoerd om binnen het budget van 3 ton te blijven. Ook hebben we afgesproken diverse werkzaamheden zelf te doen met onze vrijwilligers. Hebben we dan al doende voor tien duizenden euro's aan kosten weten te schrappen, om nu toe te moeten zien dat een nog groter bedrag op gaat aan niet noodzakelijke aanpassingen?

Nu het onderzoeksresultaat van dhr. Eggen het ontwerp bekrachtigt, hopen we dat de vaart er in kan komen en op zo kort mogelijke termijn daadwerkelijk een aanvang genomen kan worden met de bouw. De voortdurende onzekerheid veroorzaakt een stop in onze ontwikkeling. Want ook hier geldt: stilstand is achteruitgang.

Neem bijvoorbeeld zo iets wezenlijks als het werven van bezoekers. In 2011 hadden we een flinke groei van het aantal groepen dat ons museum bezoekt. In dat jaar ruim 50. Omdat het museum tijdens de bouwwerkzaamheden gesloten moet worden en er dus mogelijk een periode van discontinuïteit aan zat te komen, hadden we besloten terughoudend te zijn met

groepen in te plannen. Immers, wat je afspreekt moet je ook waar kunnen maken. Het aantal groepen is het vorig jaar daardoor meer dan gehalveerd. We hebben ons beleid door de vertraging moeten aanpassen en we zien dit jaar gelukkig weer meer groepen in ons museum.

Een ander voorbeeld van stilstand is achteruitgang is dat wij bij onze samenwerkingsverbanden achterop raken. Ik zal dit nader illustreren. Voor collega instellingen, onderzoekers, bureau's en organisaties zijn we al vaak vraagbaak en partner in samenwerking. Om een aantal actuele voorbeelden te noemen.

- In co-productie met o.a. het Euregionaal Historisch Centrum van de gemeente Sittard-Geleen zijn we partner in een project, waarbij gedigitaliseerd wegen, bebouwing en bewoners van de oude dorpskernen vanaf 1842 in beeld worden gebracht ter openbare raadpleging.
- Ter ondersteuning van de dagactiviteiten in zorgcentra presenteren we sinds 2 jaar in diverse verzorgingstehuizen van Vivantes binnen en buiten onze gemeente een nostalgische modeshow. Deze voor musea unieke presentatie is inmiddels breder bekend geworden bij andere instellingen als SGL en verenigingen, met als gevolg dat we aanvragen hebben tot uit Heerlen aan toe en een jaar vooruit volgeboekt staan.
- Samen met het Archeologisch onderzoeksbureau Archol uit Leiden, hebben we vorig jaar een open dag verzorgd van de Bandkeramiek opgravingen in Elsloo. Tevens hebben onze vrijwilligers meegewerkt met de opgraving. Archol heeft weer contact met ons opgenomen en verzocht om mee te werken aan de opgravingen op de Cannerberg in Maastricht dit jaar.
- Samen met museum Het Domein van Sittard, de Heemkundevereniging Beek en het Archeologiemuseum Stein zijn we recent een project gestart met de naam Erfgoedlabel Bandkeramiek Sittard-Geleen, Beek, Stein. De bedoeling is om de Bandkeramische samenleving als oudheidkundig erfgoed meer bekend te maken binnen en buiten onze regio.
- Vanuit onze diverse Maastrichtse contacten en Grensmaascontacten in o.a. Maasmechelen denken en verwachten we een bijdrage te kunnen geven aan het project Maastricht Kandidaat Culturele hoofdstad van Europa 2018. Maastricht initieert hiertoe samenwerking met de regio en met steden als Heerlen, Hasselt, Luik en Sittard. Zonder overschatting durven wij te stellen dat ook onze Maaskant hierin een rol kan spelen en de Schippersbeurs hieraan kan meewerken. Als gemeente Stein kan dit in meerdere opzichten waardevol uitpakken, zeker als het Maastricht lukt de titel van culturele hoofdstad 2018 binnen te halen.

Conclusie van deze en ook nog andere voorbeelden is dat de nieuwbouw voor ons museum functioneel alsook representatief een enorme upgrading is, die ons nog aantrekkelijker maakt in diverse samenwerkingsinitiatieven en er voor zorgt dat we in ontwikkelingen binnen en buiten onze gemeente actueel bij kunnen blijven. Dus ook in deze situaties geldt dat stilstand achteruitgang is.

Het museum zal ook aan maatschappelijke betekenis toenemen. De pluriformiteit en tegelijkertijd samenhang van onze collectie zal beter tot zijn recht komen en de presentatie van de collectie over de crisisjaren, de bezettingstijd en de wederopbouw zal te meer een waardevol geschiedkundig erfgoed zijn dat voor iedereen toegankelijk wordt. Samenwerking als in de voorbeelden genoemd, maar ook bijv. op onderwijskundig vlak en met het bedrijfsleven in onze gemeente kan verder worden ontplooid. Uiteraard komt dit ook ten goede aan de positieve beeldvorming over onze gemeente om te wonen en te werken, op recreatief gebied en toeristisch gezien.

Afrondend en concluderend:

Het rapport van dhr. Eggen maakt het voor ieder van u mogelijk om zich een beeld te vormen over waar de discussie zich werkelijk op toespits.

Enerzijds staan de door het Bunker Comité vermeende negatieve gevolgen voor het historisch karakter van de oude dorpskern en het evenzo vermeende verlies aan flora en fauna waarde van de achtertuin van het museum.

Anderzijds staat de grote functionele en representatieve upgrading van het museum en de door ons genoemde positieve effecten die de nieuwbouw met zich mee brengt. Het rapport van dhr. Eggen doet concluderen dat de vermeende negatieve effecten, die het Bunker Comité betoogt, gewoonweg niet aan de orde zijn en dat de balans absoluut door slaat naar het handhaven en realiseren van het huidig ontwerp, dat in alle opzichten verantwoord ingebed is in de omgeving, dat het museum toekomstbestendig zal maken en nieuwe impulsen zal geven om het cultureel erfgoed van de Maasstreek te behouden, voor iedereen toegankelijk te maken en door te geven aan de ons opvolgende generaties.

Dank voor uw aandacht.

=====

PLEIDOOI VOOR COMMISSIEVERGADERING 25 APRIL 2012

Geacht commissieleden, collegeleden en overige aanwezigen.

Mijn naam is Willie Coumans. Ik ben bestuurslid van de Stichting streekmuseum de Schippersbeurs. Graag wil ik namens het bestuur een toelichting geven waarom wij streven naar een uitbreiding van het museum.

Onze stichting is een vrijwilligersorganisatie, die zich al 52 jaar inzet voor het behoud van het cultureel erfgoed van de Maasstreek. Dit willen wij ook in de toekomst blijven doen op ten minste het nivo van nu. We zijn een streekmuseum. Een museum in, doch niet uitsluitend voor Elsloo, maar voor alle inwoners van Stein en aangrenzende streek. Ons doel is om ons aller cultureel erfgoed voor iedereen toegankelijk te maken en door te geven aan de ons opvolgende generaties. De waarde hiervan is niet meetbaar, en ook niet af te leiden van alleen bezoekersaantallen (die trouwens positief zijn), het gaat om maatschappelijk kapitaal.

Niet voor niets zijn we een gecertificeerd museum. Dit is een landelijk kwaliteitskenmerk voor musea welke vele, grotere musea in Nederland graag zouden hebben. De uitstraling van onze activiteiten gaat dan ook veel verder dan de museummuren. Daar zijn we trots op.

Echter, al vanaf 2000 hebben we last van met name drie knelpunten om het museum en ons werk te verbeteren. Ze belemmeren ons de collecties welke wij beheren volledig tot zijn recht te doen komen en onze activiteiten verder te ontplooien.

Deze knelpunten zijn:

1. tekort aan expositieruimte,
2. tekort aan opslagmogelijkheden,
3. ontbreken ontvangstruimte voor groepen.

Daar is een aantal actuele ontwikkelingen bij gekomen. De toenemende behoefte aan een informatie en studieruimte voor bijv. studenten, collega heemkundigen en onderzoekers, waarin we nu onvoldoende voorzien. Ook de toenemende behoefte aan toegankelijkheid voor minder validen speelt ons parten.

Wat betreft het tekort aan expositieruimte gaat het om meer dan alleen de collectie van Dhr Rouvroye over de crisis en bezettingstijd (waarvan overigens de hoge waarde ook door experts op dit gebied onderkend wordt). We hebben in de loop van de vele jaren van ons bestaan een rijke, unieke collectie verzameld, die ons in staat stelt een helder beeld te

geven van het leven, wonen en werken in de periode 1650 tot 1950 van de bewoners van onze streek.

In de nieuwbouw zal ook plaats ingeruimd worden voor collecties die nu elders (noodgedwongen kwalitatief ontoereikend) in het museum zijn tentoongesteld, zoals over de aanleg van het Julianakanaal. Hierdoor komt plaats vrij voor andere onderwerpen, zoals de kledingcollectie en stukken over de Maasvaart die nu wegens plaatsgebrek zijn opgeslagen.

Vanwege het gebrek aan depotruimte kunnen we momenteel niet blijven instaan voor goed behoud van museumstukken die opgeslagen moeten worden. In het museum benutten we momenteel alle hoeken en gaten voor opslag tot de kasten in de expositieruimten aan toe (die daar niet voor bedoeld zijn). Zelfs de kleine kantoorruimte annex keuken wordt als depot gebruikt.

Als voorbeeld wil ik ook aanhalen de opslag van de kostbare collectie textiel, die bestaat uit kleding van de vorige eeuwen, misgewaden, uniformen, vaandels etc. Er zijn al voorwerpen opgeborgen bij vrijwilligers thuis en bij particulieren. Laat duidelijk zijn dat wij niet verzamelen om te verzamelen. Bij de aanneming van stukken selecteren wij die zorgvuldig op de unieke waarde met samenhang in het geheel en die daarom niet verloren mogen gaan.

Wat betreft het ontbreken van een ontvangstruimte. Het is belangrijk dat wij voor schoolklassen een ruimte hebben waar schoolprojecten kunnen worden uitgevoerd en voor groepen lezingen gehouden kunnen worden en beeldmateriaal kan worden getoond. Deze activiteiten zijn nu alleen mogelijk met veel improvisatie. Een adequate ontvangstruimte is dan ook een verrijking voor ons presentatie- en educatiewerk en zal het voor groepen ook aantrekkelijker maken om te participeren.

Over de nieuwbouw zelf zal ik hier ingaan op de hoofdlijn. Het bestuur is sinds 2000 bezig met mogelijkheden te zoeken voor uitbreiding. In 2003 is dit, op ons verzoek, ook onderzocht door architectenbureau Satijn uit Maastricht. Zij hebben alle mogelijkheden in overweging genomen en afgewogen, ook de zorgvuldige inpassing in de historische omgeving was een zeer belangrijk onderdeel van het onderzoek. Het bureau kwam tot de conclusie dat het de enige mogelijkheid is om de uitbreiding te lokaliseren in de achtertuin van het museum.

De daarop volgende jaren zijn we met diverse bestuurders en instanties in gesprek gebleven om toch tot een uitbreiding te komen. Echter de financiering was en bleef een struikelblok. We waren dan ook zeer verheugd toen de gemeenteraad uit eigen initiatief in 2009 een bedrag beschikbaar stelde voor uitbreiding van het museum. Wij namen het project met veel elan weer op. Om uiteindelijk te komen op het punt waar wij nu vandaag hier met zijn allen staan.

Als lokatiekeuze is een uitbreiding op een andere plek dan bij het museum ondoenlijk. Er is geopperd dat het kasteel of het oude raadhuis ook opties zijn. Doch, onze activiteiten zijn één samenhangend geheel. Dat kan je niet verdeeld uitvoeren en exposeren op twee uit elkaar gelegen lokaties. Het is ook niet logisch om met je bezoekers naar twee verschillende lokaties te moeten gaan.

Qua uiterlijk in de omgeving zal de verandering met de nieuwbouw in essentie beperkt blijven tot een andere aanblik van de kant van de sjop, zeg maar het aangezicht richting tuin als men op de binnenplaats staat. De meest opvallende verandering zal immers zijn dat in plaats van de sjop daar een transparante entree komt naar de nieuwbouw. Voor de rest verandert er aan de omgeving, vanuit alle kanten bezien, nagenoeg niets.

We benutten voor de nieuwbouw de ruimte van de achtertuin die verder geen nadere natuurwaarde heeft en die geen andere functie heeft dan achtertuin, zoals er tientallen zijn binnen de bebouwde kom. Bovendien ontstaat er na de bouw visueel weer een tuin, vanwege het sedum dak dat nauwelijks boven het huidige tuinniveau zal uitkomen.

Het nieuwbouwplan is goedgekeurd door de welstandscommissie en monumentencommissie van onze gemeente en zal ter goedkeuring aan de minister worden aangeboden. Ambtelijk (vanuit het Steunpunt Archeologie en Monumentenzorg Limburg) is bericht dat geadviseerd zal worden om het ontwerp goed te keuren. De reden hiervoor is dat men vindt dat het ontwerp bijzonder goed wordt ingepast in de omgeving en dat we van de bestaande monumentale gebouwen af blijven.

M.a.w. en samengevat:

Er is geen sprake van over de oude dorpskern heenwalsen

Er is geen sprake van vernietigen van natuur

Er is geen sprake van verstoring van de kwaliteit van de leefomgeving

Er is geen sprake van aantasting van het oude dorpsgezicht

En er is al helemaal geen sprake van een bunker!

Wel is er sprake van een enorme lift van de kwaliteit van het museum dat daarmee up to date en toekomstigbestendig wordt en een verrijking is voor de gehele gemeente Stein.

Kortom. We zijn er van overtuigd dat met dit ontwerp de gemeente een zeer verantwoorde keuze maakt op zowel functioneel, planologisch en stedsbouwkundig vlak.

Dank voor uw aandacht.

